CLARISSIMO VIRO D. D. D. MICHAELI Marta & Mendoza, Sanctæ Ecclesiæ Tirasonensis Maiori Archidiacono, ac Canonico: Ipsius Episcopatus Sedevacante, in Regnis Aragoniæ, Castellæ, ac Nauarræ, Magno, ac Generali Vicario: Academiæ Cæsaraugustanæ Rectori, &c.

GRatulor mihi, Clarissime Vir, dum Fisci Academiæ partes sustineo, Is, (1) qui neque ingenio, neque authoritate sim cum cæteris comparandus, talem, ac tantum Iudicem sortitum fuisse; Clarissimum nempè Vniuersitatis nostræ Principem, virtutis Regiç alumnum, Iustitiæ filium, ac cultorem, qui adscitis sibi, nec sine serenissimus affatibus, lectissimis Viris, (2) quidquid à Me minus fuerit dictum, id facile suppleat, & proferat, vt Imperatorum (3) verba mea faciam. Fecisti sanè, & Tu V.C. cum, datis ad Me litteris, statū animi, ac dubitandi rationes, quæ Fisci causam quoquomodo debilitare videntur, limatissimo stylo conscriptas transmisisti, id à Me petens, vt quamquam ab Academia longe dissitus, & grauioribus curis, ipsius etiam nomine, iussu, distentus sim, Tibi, quam scitissime iudicium meum rescribam, vt & notando, (4) & disputando, benè, & optima ratione decernas. At Tu his nihil opus, C. V. Ego vero cui obediendi tātum gloria relicta est, nec ignorans, Id onerosum mihi (5) consideranti quis, quibus scribam, simulque quam aliter hoc alius iudicare possit; Cum tamen nec fidei meæ, (6) nec constantiæ conveniat deserere causam, quā tot officijs, tot laboribus aliquādo devinxerim; Acturus videor, è re mea si breuiter, ac dilucidè Tuis Dubitationibus respōdeam: Quod nec inficiar aggredi, Mihi enim (7) sat erit ad rem, quam nunc agam, quod qualiscumque in ea fuerim, tamen Iustitia, pro qua loquor, invicta est. Vt hinc iam Interpretationem Epistolicam incipiam, Sacræ paginæ sententiam adorans, dum inquit, Stultum (8) esse ante historiam effluere, in ipsa autem historia succingi.

DVBIVM PRIMVM.

Statuta Almæ Vniuersitatis Augustæ priuationis pæna coercent Doctores, & Magistros ad alicuius Cathedræ fastigium promotos, qui eam venalitijs suffragijs, pactione turpi, aut transactione damnata conquirunt; Flagitia & pœnæ non egrediuntur Auctores; Ergo vltra Doctores Dominicum Perez & Magistrum Ludouicum Abadia, qui de anno 1670. ad duas Philosophiæ Cathedras, ea tempestate vacantes, evecti fuere, alios omnes ad criminale iudicium pulsatos, vel fideiussores, aut socios non arctant, strictæ legis odio, & natura pugnantibus.

Benè, ac sapienter C. V. animo tuo insedit Academię placitum. (9) naturali enim iuri, & politicæ rationi acquiescere indubium est; Dum (10) Cathedras ambientium libidinem, studiosam adipiscendi voluntatem, conquirēdi nimium studium, feruidum ad summū earum fastigium ascensum, ac denique venalitatem honorum effrenare satagit. Quid enim tetrius, aut immanius, quam litterarum præmia prodigalitatis præmia conspicere? Quid acerbius, crudeliusve, quam scientiarum documenta quæstui prostituta habere? Quod non modo turpe est, sed sceleratum, & nefarium, vt alibi opportunè diximus: At *Flagitia, & pœnæ*, inquis, *nō egrediun-*

(1) *Cicero in Orat. pro Sexto Rocio.*

(2) *Illustres nempè D. Iosephum à Leyza & Eraso, Illustris. Dom. Reg. Off. Guber. Arag. Assessore. Et D. Gregorium Xulve, natura tantum ordine iuniore, Inquisitionum pro Regia, ac Catholica Maiestate in Aragonia Iudicem, Regios Consiliarios, Nobilissimos Academiæ sodales, &c.*

(3) *In l. vnic. C. vt quæ deficiant partiū advocatis.*

(4) *Exemplo Modestini, de quo in l. munerum 18. §. 26. de muneribus, & honoribus.*

(5) *S. Bernardus epist. 242.*

(6) *Plinius Iunior lib. 1. epist. 7.*

(7) *S. Augustinus contra litteras Petiliani, lib. 3. cap. 11.*

(8) *Machabæorum lib. 2. cap. 2. in fine.*

(9) *Statut. Tit. 25. Condiciones que se requieren para q̄ puedan votar los Estudiants, pag. 48. 49. 50. & 51.*

(10) *D. Alphonsus de Narbona ad leg. 31. Noue Compilatio. Gloss. 6. vers. Ni de dadiuas, quem dedimus Alleg. Fisc. 1. disc. 5. n. 174.*

diantur Auctores, fateor libentissime, *Ergo vltra Doctores Dominicum Perez, & Magistrum Ludouicum Abadia, alios omnes ad criminale iudicium pulsatos, vel fideiussores, aut socios non arcient.* Pace tua negatur, Non enim cæteri omnes ad criminale iudicium pulsati, vltra relatos Dominicum Perez, & Ludouicum Abadia, *fideiussores*, tantum, *aut socij*, propinquitatem, vel adfinitatem, aut amicitiam, seu notitiam, & familiaritatem nudam, cum Reis, citra criminis societatem, vel participatum habentes, quo casu neminem pœnæ obnoxium facere oportere (cum (11) peccata suos teneãt Auctores, nec vlterius progredi metum necesse sit, quam reperitur delictum) Imperatores Arcadius, & Honorius rescripserunt; sed criminis comites, æque præcipui, ac veluti Delictorum partiarij, & coauctores iudicãdi sunt; In his enim, quæ, ex proprijs personis, pactionibus hinc inde initis committuntur, vterque principaliter agit: ergo si turpes sint, vterque etiam principaliter turpitudinem concipit, igitur legis pœnam subeant omnes, quos (12) reos sceleris societas facit, necesse est; quemadmodum inter moras hujus litis ex eisdem pactionibus, de quibus in præsenti disceptatur, communi ferè Academici Consilij calculo dictum, ac iudicatũ fuit, adversus Doctorem Petrum Hieronymum Parras, alterum ex pulsatis ad criminale iudicium; vnà cum dictis Doctoribus Dominico Perez, ac Magistro Ludouico Abadia. (13)

Agnosces forsan V. C. iudicati authoritatem, instabis tamen, ideo Doctorem Petrum Hieronymum Parras privationis Cathedræ Sententiã subiisse, quod ipsius perpetuus ambitus, ad alteram ex Philosophiæ Cathedris, expressè legatur in Prima, (14) ac Secunda Scriptura, (15) de quibus in Processu, quod tamẽ de Doctoribus Ioanne Frãcisco Phelip. (nuper vita functo) ac Iosepho Luca Casalete dici nequit, cum ipsorum Cathedræ in dictis scripturis non audiantur. Quis vero, nesciat, pro ipsarum etiã cõseruatione, pessimam eosdem cõsiliũ cum cæteris inijsse? Alter enim, & si aliquibus Medicinæ Cursibus, nec sine laude, emensis, non autem Perpetuus Magister, aut saltim legitimè declaratus, tũc erat; de Altero id indubium est, quamquam melius est etiam parcere ipsius causæ; Est enim, (16) putare eos qui decesserunt sanctos pium, abstinere ab his, qui non extant iustum, & ciuile odij tollere æternitatem; et Ii omnes, adversus quos a Fisco Cathedrarum privatio expostulatur. Igitur dum propria Magisteria, prohibitis pactionibus firmare curarunt, adsiscitis enim ad Academiã Amicis suis, potentior quisque effici credebatur, Et (17) victoriæ commodum cum ipso cõmunicari, vt alias scitè Venuleius, quid obstat, quod Id expressè in Pactionum tabulis non legatur? Certe nihil, Argumento sumpto ab Vlpiano I. C. dum inquit, Consequenter, (18) quæri an, & ille socius pro legatario habeatur, cuius nomen in testamento scriptum non est, licet cõmodum ex testamento ad vtrumque pertineat, si socij sint. Et respondit, esse verum, non solum eum, cuius nomen in testamento scriptum est, legatarium habendum, verum eum quoque, qui nõ est scriptum, si eius contemplatione liberatio relicta est.

(11) *In l. 22. C. de pœnis*

(12) *Argumento eiusdẽ l. 22. C. de pœnis, in in qua dubium nititur.*

(13) *Diximus latè Allegat. Fisc. 1. disc. 5. a num. 156. omnino vid.*

(14) *Diximus d. alleg. Fisc. 1. in princ. pag. 12. & discur. 5. nu. 156.*

(15) *Diximus ibid. pag. 21. & d. discurs. 5. a num. 156.*

(16) *Plutarchus in Solone.*

(17) *In l. 7. familiæ herc isc. l. 4. §. Si fundus. ff. si seruit. vindicet. ibi: Itaque de iure quidem ipso singuli experientur, & victoria, & alijs proderit, cum alijs.*

(18) *In l. 3. §. 4. de libe. tat. legat. l. 31. §. fin. de negot. gest. ibi: Vno defendente causam communis aquæ sententia prædio datur. l. si communem 10. ff. quemad. seruit amitt. ibi: Propter pupillum, & ego etiam retineo, cum vulgatis.*

DVBIVM SECVNDVM.

(o) *Munera publica, legendi Authoritas, pro rostris interpretandi Philosophiã, & pro dignitate Cathedras in proprietate regendi, cernuntur in Statutis præseruata: ad priuatas collationes, & commissiones, quæ passim fiunt a Magistris ad tempus Bacalaureis, aut quibusdam Scholæ Candidatis ad iuventutis instructionem, trahi non debent: cum nullo iure cautum, imo in Statutis omissum detegatur.*

Fateor V. C. de privatis commissionibus, quæ ad faciliorem, feliciorem que Iubentutis instructionem solent fieri à Magistris, quibusdam Academiæ Cãdidatis, qui *Repassantes* appellantur, Statuta nõ loqui, ad hoc

vt

vt eorum ambitus, & fœdissimæ venalitates grauioribus supplicijs, mulctētur, cum nec in tota ipsa legislatione noti sint, ni de illis loquātur cuiusdā Statuti verba, in quibus, postquā ipsis Magistris eadem relegēdi obligatio superimponitur, prout, ibi: *Cada Maestro* (19) *repita la licion las vezes q̄ le parecerà ser necessario para los oyentes, y hagalas repetir en su presencia à algunos de ellos, y despues se pondrà à la puerta, y no dexarà salir à sus discipulos, y les responderà à las dudas que le propusieren, y pareciendole hora entera, entrarà otra vez à hazer platica preguntando sobre la licion, y proponiendo argumentos, y haziendo que vnos con otros discipulos disputen* hæc leguntur, *y à los mas cortos de ingenio enseñaràn los terminos, y principios, con claridad, y sufrimiento encomendandolos à otros discipulos*, vt hinc similium commissionum originem obiter inuestigasse nō pudeat: Satis verò constat labente tempore, ex generalibus delegationibus, quibus Magistri certis Academiæ Candidatis omnes suos discipulos committere solent, vt illis relegāt, quæ ipsi prius pro rostris explicarunt *Relegentium* munus prodijsse, Ii quam Grati soleant esse Scholasticis, præsertim, ne dum à minoribus Gymnasijs rubentibus, nemo est qui nesciat, adeò enim exquisitis blanditijs ipsorum animos demulcent, ac leniunt, Cū (20) in Tēplis suis pēdeant, & alius numos pronuntiet, alius pedisequestrem agat, alius eorum manus osculis conterat (quibus nihil iucundius adolescentibus) vt sæpè Doctorum suorū constantem doctrinā fastidētes, relictis limpidissimis fontibus, ad hosce ribulos anxiè diuertantur, & ipsorum suffragijs, qui paulò ante merè discipuli, vel ad summum Candidati dicebantur, iam Coadiutores, & Comagistri audiri cupiant, nec his contenti, Magistris (forsan suis) minitentur, & eorum depositiones moliantur. Hæc mala, quæ in alijs Academijs cessant, in quibus Magistrorum creatio ad curam Magistratuū pertinet, potius quàm ad Scholasticorum fauorem, in nostra in dies augentur, & vt propria Magisteria tueantur, de constituendis hisce Relegentibus à primè Magistros esse solicitos, experientia docet; quod tamē in casu nostro nec conuenienti modo actum fuit; Proh dolor! cum iam in his etiā Diu (21) siquidem pòst, emptio, & venditio sera prorupit, & inter Pactiones ipsas se se argentum miscuit, turpe, & miserabile, & quod vilem Academici Consilij mouit, vt vltore Iurisdictionis gladio in criminosos exurgeret, ac serpentem plagam ab Academia longè arceret, commissa mihi procurationis cura; Qui pro suscepto munere libellum edidi, & insertis ad litteram fœdissimis pactionibus, negotij summam patefeci, detectis omnibus, qui se illis infeliciter macularunt. Cum ergo quæ de priuatis hisce delegationibus in dictis Scripturis leguntur, non alio tendant, quàm vt Petitiones ordinariæ Magisteriorum ablegentur, (22) vel certè difficiliores reddantur, (23) aut quæstui vilissimo prostitutæ remaneāt. (24) Nec leges (25) aut Senatus Consulta, ità scribi possint, vt omnes casus, qui quandoque inciderint comprehendantur, Cum (26) in aliquo casu eorum sententia manifesta est, Is qui iurisdictioni præest ad similia procedere debet. Cæterum, quantæ (27) audaciæ, quantæ temeritatis sint huiusmodi factiones, sicuti nemo est qui nesciat, Ita Ne (28) diutius, eorum praua admodum, venalisque perfidia, impunè in publica commoda deseuiat, meritò censemus, in eos etiam pro competenti vltione debere consurgi.

DVBIVM TERTIVM.

Declaratio supplicata, priuationis perpetuæ per Procuratorem Fiscalem Vniuersitatis, honoris, graduum, & aliorum facultatum expectatiuæ, nequit decerni, cum hæc tantummodo comminentur in casu recursus, & appellationis ad Suprema Tribunalia Regni, siuè sæcularia, siuè Ecclesiastica, ab hijs, quæ Rector Illustris, & Claustrum iudicauerint opportuna; ergo in dubium est, quod primum pronun-

cia-

(19) *Statut. Tit. 33. de los Cathedraticos de Artes, fol. 64.*

(20) *Seneca ad Lucill. epist. 118.*

(21) *Plutarchus in vita Coriolani.*

(22) *Vt in Tertia Script. Pact. 2. Alleg. Fisc. pag. 23. in princip. omnin. vid.*

(23) *Vt in Prima Script. Pact. 1. 3. & 4. Alleg. Fisc. pag. 13. & 14. in princip. non prætermit.*

(24) *Vt in Tribus Scripturis allatis Alleg. Fisc. in princip. à pag. 12. ad 27.*

(25) *Iulianus in l. 10. ff. de legibus.*

(26) *Idem in l. 12. ff. eodem.*

(27) *L. 12. C. de pub. vectig. & commiss.*

(28) *L. 21. C. de Pœnis.*

ciationis arrestum, subire non potest censuram tam acrem, sequenti solum iudicio praescriptam.

Ambitus immane nefas, non solum priuationis poena, verum, & grauioribus alijs supplicijs semper mulctatum ex Romanorum iure, (29) ex Regio Hispano, (30) ac nostro (31) fusè demonstrauimus, at non *perpetua* inquis; & secundum leges nostras Magisterij tantum, non vero *honoris, gradum, & aliarum facultatum expectatiuæ*, quæ, vt acriora, contumacibus tantum, ac iudicio Academiæ non acquiescentibus imponuntur: Verum enim vero, Et (32) ita Statutam se habet, sed magis sentio, Cum enim (33) bono, & graui Præsidi congruat curare, vt pacata, atque quieta sit Prouincia quã regit. Eumque Noua (34) morborum genera noua querere cogant, medicamentorum experimenta, Nec (35) calumnijs hominum indulgendum sit; Igitur non videtur, nimis properè, vel inoportunè, non tantum priuationis perpetuæ poena, verum, & grauioribus alijs (quibus tamen cordatissimi quique Legislatores (36) in similibus casibus vsi sunt) affici Reos, Fisci Patronum voluisse, Vt (37) quos diuinus timor a malo non vocat, temporalis saltim poena cohibeat; maximè cum neque IdStatuti nostri verbis repugnet, aut inciuile dici possit, Nam (38) vt ait Pedius quotiẽs lege aliquid vnum, vel alterum introductum est, bona occasio est, cætera quæ tendunt ad eandem vtilitatem, vel interpretatione, vel certè *Iurisdictione* suppleri. Tu V. C. in his, ac similibus casibus, Iurisdicũdi in Academia Princeps, & Arbiter, vt ex Officij tui formula nullus est, qui non videat. Illis verbis: *Establecemos, (39) y ordenamos, que el Rector de la Vniuersidad sea el Superior de los Graduados, de los Estudiantes matriculados, Oficiales y Ministros de la Vniuersidad, que tenga sobre todos los de ella jurisdicion ciuil, &c. Y assimismo tenga el dicho Rector jurisdicion criminal entre todas las sobredichas personas, y qualesquiere dellas, para coercerles, compelerles, y apremiarles al cumplimiento de los casos, y cosas, en que como tales Graduados, Estudiantes, Oficiales, y Ministros delinquieren, ò faltaren en su obligacion:* Quamobrem (40) (quoniam communis hæc vtilitas, omnibus est Academiæ sodalibus) fiant quædã a Tua Eminentia hinc præcepta, cunctis declarantia legis virtutem, vt Imperator Iustinianus Augustus, Ioanni Gloriosissimo Sacrorum per Orientem prætoriorum Præfecto, rescripsit.

Hæc sunt C. V. quę dum aliæ, & aliæ Epistolæ, vrgente Tabellario, cõcipiuntur, tenuis nostra Minerva potuit excogitare, ac Tuis intenta votis exprimere; sed breuiter omnia, & transcursim, nec alio ad manũ Authore, quàm Clarissimo Gotofredo ad Ius Iustinianeum, qui mihi tantum pro Bibliotheca a propria exulanti; Cæterum cum nec locus pateat, ea quę scripta sunt, relegendi, quanto minus emendãdi, vel certè excusandi, vnum tantum hoc loco addam, quod ante omnia cupio, vt Valeas. Mantuæ Carpentan. 4. Kalendi. August. A. D. 1673.

Tui studiosissimus, deuotissimus,

Ioannes Ludouicus Lopez,
F. V. A.

(29) *Diximus Allegat. Fisc. 1. Discurs. vltim. à 227.*

(30) *Diximus Allegat. Fisc. 1. discurs. 3. à num. 107.*

(31) *Diximus ibidem n. 114.*

(32) *Exemplo Scæuolæ in l. 10. ff. de Collat. bonor.*

(33) *Vt in l. 13. ff. de offic. Præsid.*

(34) *S. Augustinus epist. 50. ad Bonifac. Hincmarus epist. 7. cap. 14.*

(35) *L. in fundo, ff. de re iudic.*

(36) *Vt in Allegat. Fisc. 1. Discurs. 3. à num. 107. & Discurs. 5. à n. 225. Vbi grauiora, quam in Fisci libello, cauta legũtur*

(37) *Vt in Decretal. Clericorum, de vita, & honest. Cleric. cap. cũ qui, de Præbend. in 6.*

(38) *Apud Vlpianum in l. 13. ff. de legib.*

(39) *Statut. Tit. 5. del Oficio, y jurisdicion del Rector, pag. 22.*

(40) *Novell. Constit. 1. in fine.*